

LUONNOS

Evästeet ja muut käyttäjien päätelaitteille tallennettavat tiedot sekä näiden tietojen käyttö – Neuvoja verkkosivustojen käyttäjille

Julkaistaan Kyberturvallisuuskeskuksen verkkosivuilla (ei erillisenä dokumenttina, kuten palveluntarjoajaohjeistus)

Oletko pohtinut, miksi internetissä surffatessasi sinulta kysytään suostumusta evästeisiin tai muihin päätelaitteillesi tallentuviin tietoihin? Tai miksi kännykkääsi mobiilisovelluksia ladatessasi sinun pitää valita, mitä tietojasi annat sovelluksen käyttää? Näillä kysymyksillä palveluntarjoajat varmistavat, että niillä on lupa tietojesi käyttöön. Onkin tärkeää, että pohdit, mihin kaikkeen annat luvan.

Tälle verkkosivulle on kerätty neuvoja valintojesi tueksi. Ohjeistuksen tarkoitus on auttaa ymmärtämään, mitä käyttäjien päätelaitteille eri palveluista tallentuvat evästeet ja muut niihin rinnastuvat tekniikat ovat sekä mitä niillä tehdään. Ohjeistus sisältää myös vinkkejä siihen, miten voit halutessasi itse vaikuttaa päätelaitteillesi tallentuviin tietoihin sekä auttaa sinua arvioimaan noudattavatko palveluntarjoajat evästekäytännöissään lain vaatimuksia.

Mitä evästeet ovat ja mitä niillä tehdään?

Evästeet ovat pieniä tekstitiedostoja, joita tallennetaan päätelaitteeseesi, kuten tietokoneeseen, tablettiin tai puhelimeen verkkosivustoja käyttäessäsi. Evästeet sisältävät merkkijonoja joiden avulla on mahdollista toteuttaa toimintoja, sekä muistaa vuorovaikutustasi sivustojen kanssa. Evästeiden tarkoituksena ei ole vahingoittaa päätelaitettasi, eivätkä ne lue muita tietoja laitteesi kiintolevyiltä tai levitä viruksia. Evästeisiin voidaan tallentaa tietoja verkossa toimivan palvelun käytön tai sivustolla vierailun aikana ja myös näiden välillä.

Evästeillä ja muilla vastaavilla tekniikoilla mahdollistetaan monia nykyaikaisille verkkosivuille tyypillisiä toiminnallisuuksia. Evästeitä käytetään yleisesti julkisissa ja kaupallisissa verkkosivustoissa ja ne ovat osa sähköisten palveluiden turvallista, tehokasta ja käyttäjäystävällistä toimivuutta.

Evästeitä ja niiden kaltaisia tekniikoita voidaan jaotella niiden voimassaoloajan, alkuperän ja käyttötarkoituksen mukaan.

LUONNOS

Lisätietoja:

Voimassaoloaika

- Istuntokohtaiset evästeet (ns. session cookie) tallentuvat päätelaitteeseen vain sivuston tai palvelun käytön ajaksi ja poistuvat laitteelta, kun selain suljetaan. Istuntokohtaisella evästeellä voidaan mahdollistaa esimerkiksi sivustoon sisäänkirjautuminen, verkkokauppojen ostoskorin toiminta, lomakkeisiin täytettävien tietojen muistaminen tai jokin muu toiminnallisuus, jonka mahdollistamiseksi sivuston tarvitsee muistaa käyttäjän toimintaa koskevia tietoja.
- Pysyvät evästeet (ns. stored cookie) tallentuvat laitteelle pidempiaikaisesti kussakin tällaisessa evästeessä määritettyyn aikaan saakka tai kunnes itse poistat evästeet. Tällaisten evästeiden avulla voidaan esimerkiksi muistaa pidempiaikaisesti mieltymyksiäsi sivuston ulkoasun tai kielivalinnan suhteen tai kirjautumiseen käytettävät tunnukset ja/tai salasana. Pysyvien evästeiden avulla voidaan myös kerätä tietoa siitä, miten ja millä sivuston osissa liikut. Näitä tietoja on mahdollista käyttää kohdennetun sisällön tai mainonnan näyttämiseen.

Alkuperä

- Ensimmäisen osapuolen evästeet ovat suoraan sen sivuston tai sivuston omistavan organisaation toimialueen asettamia, missä selaimellasi vieraillet.
- Kolmannen osapuolen evästeet ovat jonkun muun toimijan asettamia kuin sen, jonka sivustolla tai palvelussa parhaillaan vierailaan.

Käyttötarkoitus

- Välttämättömät evästeet - näillä mahdollistetaan sivujen käyttämisen kannalta välttämättömiä toiminnallisuuksia, kuten kirjautuminen sivuston suojatuihin osiin, ostoskorisi sisällön muistaminen verkkokaupoissa, lomakkeiden täyttö tai verkkosivuston tietoturva. Välttämättömät evästeet ovat tavallisesti ensimmäisen osapuolen asettamia ja istuntokohtaisia. Välttämättömien evästeiden käyttöön ei tarvitse lain mukaan pyytää suostumusta, mutta tällaistenkin evästeiden käytöstä olisi suositeltavaa kertoa.
- Toiminnalliset evästeet - tällaisilla evästeillä lisätään ja parannetaan sivuston toiminnallisuutta, mutta ne eivät ole ehdottoman välttämättömiä sivuston käyttämiseksi.
- Mieltymys- ja personointievästeet - näiden evästeiden avulla on esimerkiksi mahdollista muistaa sivulla tekemäsi valinnat esimerkiksi kielen ja fonttikoon osalta tai vaikkapa käyttäjätunnuksesi ja salasanasi sivuston käyttökertojen välillä. Tällaisten evästeiden avulla on myös mahdollista kerätä tietoja, joiden avulla voidaan näyttää kohdennettua sisältöä.
- Analytiikka ja suorituskykyevästeet - tällaisilla evästeillä kerätään tietoa siitä, miten sivustoja käytetään esimerkiksi laskemalla uniikkeja liikennelähteitä, sivulatauksia tai mittaamalla sivuston latausaikoja tai seuraamalla miten sisältöjä on katseltu.
- Sosiaalisen median evästeet - tällaisilla evästeillä mahdollistetaan tyypillisesti erilaisten sosiaalisen median alustoilla julkaistujen sisältöjen näyttäminen, tykkäys- ja jakotoiminteet tai esimerkiksi sosiaalisen median alustan tunnusien käyttäminen kirjautumiseen tai kommentointiin.
- Mainontaevästeet - tällaisilla evästeillä voidaan esimerkiksi kerätä tietoa kiinnostuksen kohteistasi verkkokäyttötymisesi perusteella ja näyttää sinulle tämän perusteella kohdennettuja mainoksia.

LUONNOS

Mikä on suostumus ja milloin sitä ainakin on pyydetävä?

Verkossa olevien sivustojen ja mobiilisovellusten palveluntarjoajien, jotka haluavat tallentaa evästeitä päätelaitteellesi ja lukea tietoja niistä, tulee kertoa sinulle selkeästi ja ymmärrettävästi käyttämistään evästeistä tai muista vastaavista tekniikoista, niiden tyypeistä, käyttötarkoituksista ja toiminta-ajasta, sekä pyytää suostumustasi tietojen tallentamiseen ja käyttöön.

Suostumusta ei lain mukaan tarvitse pyytää niin kutsuttuihin välttämättömiin evästeisiin eli silloin:

- jos tietojen tallentamisen tai käytön ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai
- tietojen tallentaminen ja käyttö on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Näistäkin evästeistä on suositeltavaa antaa palveluntarjoajan toimesta vastaavanelaiset kuvaukset kuin ei-välttämättömistä evästeistä.

Lisätietoja:

Evästeistä ja muista käyttäjän päätelaitteille tallentuvista tiedoista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 205 §:ssä. On hyvä huomata, että EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen rekisterinpitäjän *oikeutettu etu* ei oikeuta evästeiden tallentamiseen käyttäjän päätelaitteelle. Tämä tarkoittaa sitä, että oikeutettu etu ei ole lainmukainen käsittelyperuste evästeiden tai muiden seurantateknologioiden käyttämiseksi.

Suostumuksella tarkoitetaan laissa mitä tahansa vapaaehtoista, yksilöityä, tietoista ja yksiselitteistä tahdonilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn antamalla suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen.

Suostumuksen pyytämisen mekanismin toteutustapa on palvelun tarjoajan valittavissa ja vastuulla. Asianmukaisen suostumuksen varmistamisen tunnusmerkkeinä voidaan pitää ainakin seuraavia asioita:

- Käytettävässä mekanismissa on kerrottu evästeiden ja vastaavien tekniikoiden käytöstä selkeästi ja kattavasti.
- Mekanismissa on eritelty sivustolla tai palvelussa käytössä olevat eri tyyppiset evästeet ja muut tekniikat, niiden käyttötarkoitus ja voimassaoloaika.
- Käyttäjälle kerrotaan, mikäli jollain kolmansilla osapuolilla on oikeus käsitellä eväsetietoja.

Verkkosivustoilla suostumusta pyydetään tyypillisesti evästeistä kertovalla bannerilla tai ponnahdusikkunalla (pop-up). On tärkeää, että tutustut huolellisesti kullakin sivustolla tähän banneriin ja valitset sen avulla, mitä tietoja sallit päätelaitteellesi tallentuvan ja sinusta kerättävän. Palveluntarjoaja ei voi saada sinulta pätevää suostumusta ei-välttämättömien evästeiden tallentamiseksi opastamalla sinua muuttamaan evästeasetuksia verkkoselaimen asetuksissa eikä myöskään ilmoittamalla, että "jatkamalla sivuston/palvelun käyttöä, hyväksyt evästeet".

Mobiilisovellusten asentaminen taas vaatii tavallisesti käyttäjän eli sinun itsesi toimia. Mobiilisovellusten laitteelle tarvitsemat käyttöoikeudet on eritelty tavallisesti sovelluskaupassa sovelluksesta annettavien tietojen/lisätietojen yhteydessä ja niihin

LUONNOS

on hyvä tutustua huolellisesti ennen sovelluksen latausta ja asentamista. Mikäli mobiilisovelluksen käyttöön liittyy evästeitä esimerkiksi siinä tapauksessa, että mobiilisovelluksen sisäänkirjautuminen on toteutettu jonkin verkkosivuston kautta, tulee evästeiden käytöstä informoida ja tarvittaessa pyytää käyttäjän suostumusta ennen sovelluksen käytön aloittamista ja evästeiden tallentamista.

Suostumuksen pyytämisen mekanismeissa on oltava mahdollisuus helposti kieltäytyä muiden kuin välttämättömien evästeiden käytöstä. Jos suostumusmekanismina käytetään esimerkiksi evästepanneraa, ei siinä siis saa olla valmiiksi rastittuja hyväksymistä osoittavia ruutuja tai "päällä"-asennossa olevia liukukytкимиä muiden kuin välttämättömien evästeiden osalta. Toisin sanoen sinun tulee saada itse tehdä valinta tällaisten ei-välttämättömien evästeiden käytölle.

Suostumuksen peruuttamisen tai jo tehtyjen evästevalintojen muuttamisen tulee onnistua käyttäjän kannalta mahdollisimman yksinkertaisella ja vaivattomalla tavalla. Suostumuksen peruuttamisen tavan tulee olla linjassa sen kanssa, miten suostumusta alun perin pyydettiin. Jos suostumusta esimerkiksi pyydettiin bannerilla, tulisi banneri saada helposti uudelleen näkyviin vaikkapa sivustolla näkyvää ikonia tai linkkiä klikkaamalla, jolloin evästeasetuksia pääsee milloin tahansa muuttamaan.

Palvelun tarjoajan vastuulla on huolehtia, että suostumuksen peruuttamisella ja verkkosivuston evästeasetusten muuttamisella on tosiasiallinen vaikutus, eli että kyseisen toimenpiteen suorittaminen poistaa tai ylikirjoittaa laitteelle aiemmin mahdollisesti tallennetut tiedot.

Miten voin itse vaikuttaa evästeiden käyttöön?

Evästeasetuksia voit hallita paitsi kullakin verkkosivulla myös modernien verkkoselainten omilla suojausasetuksilla tai esimerkiksi mobiilisovellusten osalta puhelimen sovellusasetuksilla.

Lisätietoja:

Halutessasi voit tehdä evästeiden käyttöön vaikuttavia muutoksia selaimen asetusten kautta seuraavilla tavoilla:

- Selaimen voi asettaa estämään oletuksena kaikki kolmansien osapuolien evästeet.
- Joissakin selaimissa voi myös olla mahdollista määrittää sivustokohtaisia asetuksia sen suhteen sallitaanko vai kielletäänkö evästeet.
- Useimmat selaimet myös mahdollistavat evästeiden estämisen kokonaan. Huomaa kuitenkin, että mikäli estät kaikki evästeet, myös sellaiset sivustojen sisällöt tai toiminnot, joita mahdollisesti haluaisitkin käyttää saattavat lakata toimimasta. Tämä johtuu siitä, että tiettyjen toiminnallisuuksien toteuttaminen perustuu tässä ohjeistuksessa mainittuihin välttämättömiin evästeisiin.
- Yksityisen selaustilan (incognito) käyttäminen. Tämän tilan käyttäminen estää selaushistorian ja muiden sivuston tietojen sekä myös pidempiaikaisten evästeiden tallentumisen laitteelle. Joidenkin selainten yksityinen selaustila estää kolmansien osapuolten evästeiden tallentumisen kokonaan. Evästeitä ja sivustojen dataa säilytetään selaimen välimuistissa selaamisen ajan ja tiedot poistetaan vasta yksityisestä selaustilasta poistumisen jälkeen. Huomionarvoista on, että yksityinen selaustila ei estä kaikkea tietoa näkymästä palvelun tarjoajalle vaan palvelun tarjoaja voi edelleen nähdä esimerkiksi IP-osoitteen, josta yhteytesi tulee.

LUONNOS

Istuntokohtaiset evästeet poistuvat automaattisesti, kun selain suljetaan. Laitteeseen tallentuneita pidempiaikaisia evästeitä on yleensä yksinkertaisinta hallita selainasetusten kautta. Voit esimerkiksi poistaa kaikki pidempiaikaiset evästeet kerralla tai määrittää ne poistumaan joka kerta kun suljet selaimen. Joissakin selaimissa on myös mahdollista poistaa pidempiaikaisia evästeitä sivustokohtaisesti.

Mitä tehdä, jos palveluntarjoaja ei noudata vaatimuksia?

Mikäli sinulle tulee vastaan verkkosivusto tai sovellus, jonka evästekäytäntöjen epäilet tai havaitset selkeästi rikkovan lainsäädäntöä, kannattaa asiasta olla ensin suoraan yhteydessä kyseiseen palveluntarjoajaan ja huomauttaa tälle asiasta. Palveluntarjoajat nimittäin usein vastaanottavat mielellään palautetta asiakkailtaan ja muuttavat palvelujaan saamiensa yhteydenottojen perusteella. Voit yhteydenotossasi verkkosivuston tai sovelluksen tarjoajaan esimerkiksi viitata Traficomin palveluntarjoajille julkaisemaan ohjeistukseen: [[linkki palveluntarjoajaohjeistukseen](#)]

Mikäli palveluntarjoaja ei vastaa yhteydenottoosi, ei ryhdy toimenpiteisiin asian suhteen tai jos palveluntarjoajan vastaus ei mielestäsi ole asianmukainen, voit tehdä asiasta valituksen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille. Valituksen voi tehdä vapaamuotoisesti, esimerkiksi Traficomien palvelulomakkeiden kautta [[linkki: https://www.trafficom.fi/fi/yhteydenottolomake-muu-tietoturvaan-liittyva-kysymys](https://www.trafficom.fi/fi/yhteydenottolomake-muu-tietoturvaan-liittyva-kysymys)], ja siitä tulisi ilmetä ainakin seuraavat asiat:

- Mitä sivustoa tai sovellusta valitus koskee. Esimerkiksi verkkosivuston koko osoite ja palveluntarjoajan nimi. On hyvä huomata, että Traficom on toimivaltainen viranomaisena Suomessa eli se valvoo suomalaisia ja Suomessa toimivia palveluntarjoajia.
- Milloin havaitsit asian (vähintään päivämäärä).
- Lyhyt kuvaus siitä miten palveluntarjoaja nähdäksesi menettelee virheellisesti.

Traficom saattaa lisäksi pyytää asian teknisluonteista selvittämistä varten lisätietoja päätelaitteestasi tai esimerkiksi kopiota palveluntarjoajan kanssa käymästäsi viestinvaihdosta.

Traficom voi ottaa valituksesi selvitettäväksi hallintolain (434/2003) mukaisessa kirjallisessa menettelyssä. Tämä tarkoittaa sitä, että valituksen saapumisen jälkeen Traficom pyytää palveluntarjoajalta selvitystä asiasta ja kuultuaan tarvittavia asianosaisia Traficom antaa asiassa ratkaisun.

Hallintoasian käsittely Traficomissa kestää tyypillisesti muutamia kuukausia. Traficomien päätökset ovat valituskelpoisia ja niihin voi hakea muutosta hallinto-oikeudessa.

Jos Traficom havaitsee, että palveluntarjoaja on menetellyt lainvastaisesti, Traficom voi huomauttaa palveluntarjoajaa asiasta ja velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Menettelyn korjaamista koskevan veloitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että toiminta keskeytetään taikka, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Traficomilla ei ole kuitenkaan toimivaltaa määrätä palveluntarjoajille hallinnollisia sanktioita evästesääntelyasioissa, eli esimerkiksi määrätä sakkoja lainvastaisesta menettelystä.